Закон за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. условията и реда за лицензирането, осъществяването на дейността и надзора на лицата, обслужващи вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция, които действат от името на купувач на кредити;

2. изискванията към купувачите на кредити, които придобиват вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция;

3. задълженията на кредитните институции, извършващи дейност на територията на Република България, във връзка с продажбата на вземания по необслужвани кредити.

(2) Този закон се прилага по отношение на необслужвани кредити, предоставени от кредитни институции, учредени в Европейския съюз.

Цел

Чл. 2. Законът има за цел да насърчи развитието на вторичния пазар на необслужвани кредити, предоставени от кредитни институции, при установени предпазни механизми за гарантиране защита правата на кредитополучателите.

Изключения от приложното поле

Чл. 3. Разпоредбите на този закон не се прилагат за:

1. обслужването на вземания по договор за кредит, извършвано от:

а) кредитна институция, учредена в Европейския съюз;

б) лице, управляващо алтернативни инвестиционни фондове, което е лицензирано или регистрирано в съответствие със Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, и управляващо дружество по смисъла на същия закон;

в) финансова институция по чл. 3а от Закона за кредитните институции, която е кредитор по смисъла на Закона за потребителския кредит или на Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители, когато извършва обслужване на вземания по необслужвани кредити, по отношение на които е първоначален кредитор;

г) съдебен изпълнител и публичен изпълнил, когато извършват тези дейности в рамките на упражняваната от тях професия;

2. обслужването на вземания по необслужвани кредити, които не са предоставени от учредена в Европейския съюз кредитна институция, освен когато необслужваните кредити са заменени с договори за кредит, предоставени от такава кредитна институция;

3. придобиване на вземания по необслужвани кредити от учредена в Европейския съюз кредитна институция.

Прилагане на действащото законодателство

Чл. 4. (1) Разпоредбите на този закон не засягат прилагането на:

1. принципите на договорното и гражданското право, уреждащи прехвърлянето на вземания, установени в националното законодателство;

2. Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 351/1 от 20 декември 2012 г.);

3. част пета „Изпълнително производство“ на Гражданския процесуален кодекс и дял четвърти „Събиране на публичните вземания“ на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Лицата, обслужващи кредити, извършват дейността си при спазване на изискванията на Закона за защита на потребителите, Закона за потребителския кредит, Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители и другите приложими разпоредби, уреждащи защитата на потребителите, в случаите когато кредитополучателят е потребител.

(3) Купувачът на кредит има същите права и задължения спрямо кредитополучателя, каквито предишният кредитор е имал спрямо него преди прехвърлянето на вземания по необслужвани кредити, като гарантира, че извършва дейността си при спазване на изискванията, уреждащи защитата на кредитополучателите.

Компетентни органи

Чл. 5. (1) Компетентен орган относно дейностите на лицата по този закон, с изключение на дейностите, свързани със защита на потребителите, е Българската народна банка.

(2) Компетентен орган по отношение дейностите по този закон, свързани със защита на потребителите, е Комисията за защита на потребителите.

(3) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите обменят информация и си сътрудничат за прилагането на този закон.

Лице, обслужващо кредити

Чл. 6. (1) Лице, обслужващо кредити, е юридическо лице, установено в държава членка, което е получило от компетентен орган на държавата членка по произход лиценз за извършване на една или повече от дейностите по ал. 2.

(2) Лице, обслужващо кредити, упражнява правата и изпълнява задълженията от името на купувача на кредити по необслужван кредит, предоставен от кредитна институция, и извършва една или повече от следните дейности:

1. събиране или възстановяване от кредитополучателя на дължими плащания по договор за кредит;

2. предоговаряне с кредитополучателя на условията по договора за кредит в съответствие с дадените от купувача на кредит указания, когато лицето, обслужващо кредити, не е „кредитен посредник“ съгласно определенията в § 1, т. 9 от допълнителните разпоредби на Закона за потребителския кредит и § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители;

3. администриране на жалби от кредитополучатели;

4. информиране на кредитополучателя за всяка промяна в лихвените проценти или таксите, както и за евентуални дължими плащания по договора за кредит.

(3) Българската народна банка издава лиценз за извършването на една или повече от дейностите по ал. 2 като лице, обслужващо кредити, когато седалището на заявителя е на

територията на Република България.

(4) Лице, обслужващо кредити, лицензирано от Българската народна банка, не може да включва в предмета си на дейност и да извършва друга търговска дейност, освен в случаите, когато от свое име и за своя сметка придобива вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция.

(5) Лице, което не е вписано в регистъра по чл. 15, не може да използва в своето наименование, рекламна или друга дейност думи на български или чужд език, означаващи извършване на дейност по обслужване на кредити.

Купувач на кредити

Чл. 7. (1) Купувач на кредит е всяко физическо или юридическо лице, което не е кредитна институция и което в рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност придобива вземания по необслужван кредит.

(2) Купувачите на кредити по ал. 1 имат търговска регистрация по смисъла на Търговския закон.

Глава втора
ЛИЦА, ОБСЛУЖВАЩИ КРЕДИТИ

Раздел I
Общи правила

Изисквания към лицата, обслужващи кредити

Чл. 8. (1) Лице, обслужващо кредити, се учредява като акционерно дружество и доколкото в този закон не е предвидено друго за него се прилага Търговският закон.

(2) Капиталът на акционерното дружество трябва да е изцяло внесен с парични вноски към датата на подаване на заявлението за издаване на лиценз, съответно към датата на подаване на заявлението за вписване в търговския регистър – при последващо увеличаване на капитала.

(3) Вноските на учредителите и акционерите в капитала на акционерното дружество не могат да се правят със заемни средства, със средства с недоказан произход или със средства, получени в резултат на престъпна или друга незаконна дейност.

(4) Акциите в капитала на лице, обслужващо кредити, са безналични. Член 185, ал. 2, изречение второ от Търговския закон не се прилага.

(5) Лице, обслужващо кредити, не може да издава привилегировани акции, даващи право на повече от един глас.

(6) Капиталът на лицето, обслужващо кредити, не може да бъде намаляван под размера на първоначално внесения по ал. 2 капитал.

(7) В случай че лицето, обслужващо кредити, е част от финансова група, дейността на дружеството следва ясно да е разграничена от тази на групата и постигнатите от групата резултати да не се представят като присъщи резултати на лицето, обслужващо кредити.

(8) Лицата, които управляват и представляват лице, обслужващо кредити, и членовете на неговите органи за управление и контрол, включително и представителите на юридически лица в тези органи, притежават добра репутация, като удостоверяват че:

1. не са осъждани за умишлено престъпление против собствеността, престъпление

против стопанството, престъпление против финансовата, данъчната и осигурителната система, престъпление по служба, включително за разкриване на професионална тайна или престъпление против личността, както и други нарушения, свързани с търговското право и защитата на потребителите, освен ако са реабилитирани;

2. имат висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от "магистър", по специалност, подходяща за управление на дружеството;

3. притежават необходимите знания и умения, квалификация и най-малко три години професионален опит в областта на икономиката, правото или финансите;

4. при наличие на маловажни случаи на административни нарушения, същите не оказват въздействие върху добрата репутация;

5. винаги са действали прозрачно, открито и в готовност за сътрудничество с надзорните и регулаторни органи при осъществявана от тях предходна дейност и са спазвали получените указания, препоръки и принудителни административни мерки;

6. не са обявени в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, не са били членове на управителен или контролен орган на дружество, срещу което е открито производство по несъстоятелност или е обявено в несъстоятелност, освен ако са с възстановени права.

(9) Членовете на управителния и контролния орган на лице, обслужващо кредити, притежават подходящи познания и опит за компетентно и отговорно осъществяване на дейността, в зависимост от:

1. размера на собствените активи и пасиви на дружеството;

2. обема на управляваните вземания по необслужвани кредити;

3. степента на сложност на управляваните необслужвани кредити, включително и свързаните с тях обезпечения;

4. оценката дали дружеството е част от група, в приложното поле на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ, L 176/338 от 27 юни 2013 г.) на консолидирана основа;

5. това дали акциите на акционерното дружество се търгуват на регулиран пазар в държава членка;

6. това дали лицето, обслужващо кредити, ще извършва трансгранична дейност;

7. естеството и характера на всички дейности, които лицето, обслужващо кредити, възнамерява да извърши, както и организационната форма на лицето, обслужващо кредити, включително сключени договори за възлагане на външни изпълнители.

(10) Лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012, (ОВ, L 176/1 от 27 юни 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 575/2013“, в капитала на лице, обслужващо кредити, трябва да притежават добра репутация, в съответствие най-малко с изискванията на ал. 8, т. 1 и 6.

(11) Лицето, обслужващо кредити, прилага надеждни правила и процедури за управление на дейността по чл. 6, ал. 2, които включват:

1. ясна организационна структура;

2. условията за възлагане на дейности на външни изпълнители;

3. ясно определени, прозрачни и последователни правила за отговорност;

4. подходящи управленски процедури и механизми за вътрешен контрол, гарантиращи стабилно и разумно управление;

5. процедури за управление на риска и счетоводни процедури, които осигуряват защита на правата на кредитополучателите и съответствие със законите, уреждащи правата на кредиторите, както и съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2016/679“;

6. подходящи правила и процедури, които включват мерки за осигуряване на непрекъсваемост на дейността на лицето, обслужващо кредити;

7. подходяща политика, осигуряваща съответствие с правила за защита, справедливо и етично третиране на кредитополучателите, включително по отношение на финансовото им състояние, а когато е необходимо насочването им към консултантски или социални услуги;

8. вътрешни правила и процедури, които да осигуряват процеса на регистриране и разглеждане на постъпили жалби от кредитополучатели;

9. надеждни и ефективни механизми за вътрешен контрол, за изпълнение на задълженията по Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

(12) Лице, обслужващо кредити, сключва застраховка „Професионална отговорност“ за вреди, настъпили вследствие на виновно неизпълнение на неговите задължения. Минималната застрахователна сума по застраховката за едно застрахователно събитие е средният размер на индивидуалните вземания по необслужвани кредити, а за всички застрахователни събития за една година 10% от номиналния размер на обслужваните вземания през календарната година.

(13) Лице, обслужващо кредити, е длъжно да прилага надеждни и подходящи мерки за защита на средствата, ако получава и държи средства от кредитополучатели.

(14) Българската народна банка определя реда за предоставяне на финансова и статистическа отчетност на лицата, обслужващи кредити, с наредба към този закон.

Раздел II
Издаване и отнемане на лиценз

Процедура за лицензиране на лицата, обслужващи кредити

Чл. 9. (1) Лице, което възнамерява да извършва една или повече от дейностите по чл. 6, ал. 2, подава заявление до Българската народна банка за издаване на лиценз и представя цялата изискуема информация и документи, необходими на Българската народна банка да установи, че са изпълнени изискванията на чл. 8 и, когато е приложимо, условията на чл. 13, ал. 2 - 4.

(2) Към заявлението за издаване на лиценз заявителят прилага следните документи:

1. копие от учредителен акт и устав на дружеството заявител;

2. управленска структура и органиграма;

3. данни за седалището и адреса на управление;

4. заверено копие от книга на акционерите;

5. списък на акционерите, които притежават квалифицирано дялово участие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

6. списък на управителите, членовете на управителния и контролния орган на дружеството, както и на лицата, които са упълномощени да управляват и представляват дружеството;

7. заверено копие на документ за самоличност на лицата, които управляват и представляват заявителя, както и на лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие в капитала на дружеството по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) 575/2013;

8. документи в съответствие с изискванията по чл. 8, ал. 8 и 9, както следва:

а) свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ в случай, че физическото лице не е български гражданин;

б) заверено копие от диплома за висше образование; за диплома за висше образование от чуждестранно висше училище се посочва и номер на удостоверението за признаване на придобитото висше образование, вписано в регистъра за академично признаване, воден от Националния център за информация и документация;

в) въпросник-декларация за професионална квалификация, надеждност и добра репутация и други документи, удостоверяващи професионален опит;

г) декларация, че лицето не е обявено в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, освен ако са с възстановени права;

9. за лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие в капитала по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) 575/2013 представят документите по т. 8, букви „а“ и „г“;

10. политика за възлагане на дейности на външни изпълнители;

11. правила и процедури, които включват управленска рамка и механизми за вътрешен контрол, включително надеждни и ефективни административни и счетоводни процедури, гарантиращи стабилно и разумно управление, както и процедури за управление на риска, в съответствие с изискванията на чл. 8, ал. 11, т. 4 и 5;

12. правила и процедури, които включват мерки за осигуряване на непрекъсваемост на дейността;

13. политика за спазване на правилата за защита на кредитополучателите, в съответствие с изискванията на чл. 8, ал. 11, т. 7;

14. правила и процедури за регистриране и разглеждане на постъпили жалби от кредитополучатели;

15. удостоверение за наличие на специална банкова сметка, съгласно изискванията на чл. 13, когато е приложимо;

16. договор с кредитна институция за обслужване на специална сметка, в случаите по чл. 13, когато е приложимо;

17. заверени копия от договорите за възлагане на дейности с външни изпълнители, когато е приложимо;

18. заверено копие от застрахователна полица за сключена застраховка „Професионална отговорност“, покриваща отговорността на територията на всяка държава, на която ще извършва дейност по обслужване на вземания, и документ, удостоверяващ, че

цялата премия по застраховката е платена;

19. документ за платена такса по чл. 10, ал. 1;

20. списък с офисите, в които възнамерява да извършва дейност като лице, обслужващо кредити;

21. доказателства за надеждни и ефективни механизми за вътрешен контрол, за изпълнение на задълженията по Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

(3) При подаване на заявление за издаване на лиценз по ал. 1, заявителят посочва дали възнамерява да получава и държи средства от кредитополучатели в специална банкова сметка по чл. 13, както и дали възнамерява да извършва трансгранична дейност по обслужване на вземания по чл. 22.

(4) Българската народна банка извършва проверка за пълнота на заявлението и приложените към него документи, удостоверяващи спазването на изискванията по този закон, в срок до 45 работни дни от получаването им. Когато при извършване на проверката, Българската народна банка установи че заявлението е непълно, Българската народна банка изисква еднократно от заявителя да представи необходимите документи и информация в указан от нея срок, който не може да бъде по-кратък от 10 дни и по-дълъг от срока за произнасяне.

(5) Българската народна банка изпраща за становище документите по ал. 2, т. 13 и 14 до Комисията за защита на потребителите във връзка с правомощията на последната по отношение на защитата на правата на потребителите.

(6) Комисията за защита на потребителите изпраща становище в 14-дневен срок от получаване на документите по ал. 5.

(7) Българската народна банка може да вземе предвид становището на Комисията за защита на потребителите по ал. 5 за спазване на изискванията по чл. 8, ал. 11, т. 7 и 8, както и всяка друга свързана информация, която е от значение за издаването на лиценз.

(8) Българската народна банка взема решение за издаване на лиценз или за отказ за издаване на лиценз в срок до 90 работни дни от датата на получаване на пълното заявление.

(9) В случаите когато компетентният орган установи, че заявлението не е пълно, срокът по ал. 8 се прилага от датата на отстраняване на пропуските.

(10) Българската народна банка, когато е необходимо, изисква представянето на допълнителни документи, удостоверяващи изискванията по този закон и актовете по прилагането му, както и съдействие и информация от други органи.

(11) Българската народна банка издава лиценз за извършване на дейност като лице, обслужващо кредити, когато заявителят е представил всички изискуеми сведения и документи в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му и ако заявителят отговаря на условията за издаване на лиценз.

(12) Лицензът по ал. 11 се предоставя за неограничен срок и не може да се прехвърля на друго лице, както и да бъде обект на правоприемство.

(13) Агенцията по вписванията вписва в предмета на дейност извършването на дейности по чл. 6, ал. 2, за които е лицензирано лицето, обслужващо кредити, след като ѝ бъде представен издаденият от Българската народна банка лиценз.

(14) Лицето обслужващо кредити, трябва да отговаря на условията по чл. 8 и когато е приложимо, на условията на чл. 13, ал. 2 - 4, през целия период на действие на издадения лиценз.

Такси за административни разходи

Чл. 10. (1) Българската народна банка събира такси за административни разходи, свързани с разглеждането на заявление и документи за издаване на лиценз, както и за вписване в регистъра по чл. 15 за лице, обслужващо кредити, и промените в подлежащите на вписване обстоятелства.

(2) Българската народна банка събира годишни такси за покриване на административните разходи, произтичащи от функциите по надзор на лицата, обслужващи кредити.

(3) Редът за определяне на размера и начинът на събиране на таксите по ал. 1 и ал. 2 се определят с наредба на Българската народна банка.

Отказ за издаване на лиценз

Чл. 11. (1) Българската народна банка отказва издаването на лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2, когато:

1. заявителят не отговаря на някое от изискванията по чл. 8, а когато е приложимо, на условията по чл. 13, ал. 2 - 4;

2. заявителят не е представил в определения срок необходимите данни и документи или предоставените съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

(2) Отказът за издаване на лиценз се мотивира.

(3) В случай на отказ, заявителят може да подаде ново заявление за издаване на лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2 не по-рано от 6 месеца от влизане в сила на отказа.

(4) Българската народна банка издава наредба за прилагането на чл. 9 и този член.

Уведомление за последваща промяна в заявената информация

Чл. 12. (1) След получаването на лиценз лицето, обслужващо кредити, уведомява своевременно Българската народна банка за всяка промяна в информацията и документите, представени във връзка с издаването на лиценза, както и обстоятелствата към датата на неговото издаване.

(2) Когато лицето, обслужващо кредити, възнамерява да промени или да измени обхвата на извършваните дейности, за които му е издаден лиценз, то подава заявление за допълване или промяна на лиценза, като чл. 8, 9 и 10 се прилагат съответно.

Възможност за получаване и държане на средства

Чл. 13. (1) При подаване на заявление за издаване на лиценз по чл. 9, заявителят посочва дали възнамерява да получава и държи средства от кредитополучатели.

(2) Лице, обслужващо кредити, получава и държи средства на кредитополучатели по открита специална сметка в банка, определена единствено за парични средства за погасяване на задължения на кредитополучателите.

(3) Средствата, постъпили по специална сметка по ал. 2, се съхраняват до разпределянето им към съответния купувач на кредити, съобразно договорените по чл. 36 условия.

(4) Лицето, обслужващо кредити, не смесва със собствените си средства, а отчита отделно средствата, получени от кредитополучатели по ал. 2.

(5) Върху постъпилите средства по сметка по ал. 2 не може да се налага запор и да се извършва принудително изпълнение за задължения на лицето, обслужващо кредити.

(6) При откриване на производство по несъстоятелност за лице, обслужващо кредити, средствата, получени от кредитополучатели, не се включват в масата на несъстоятелността, а се връщат на купувачите на кредити от синдика, съразмерно на получените от кредитополучателите средства.

(7) Постъпилите по специалната сметка по ал. 2 суми за частично или пълно погасяване на задълженията по необслужван кредит се счита за плащане в полза на купувача на кредит.

(8) Лицето, обслужващо кредити, предоставя на кредитополучателя справка за извършеното плащане и остатъка от задължението или писмо за освобождаване от задължението на хартиен или друг траен носител, като потвърждава получените до момента суми.

(9) Когато лице, обслужващо кредити, не получава и не държи средства за погасяване на задължения на кредитополучатели, това се посочва изрично в заявлението по чл. 9.

(10) В случай че държавата членка по произход на лице, обслужващо кредити, забранява получаването и държането на средства от кредитополучатели, то не може да получава и държи средства и на територията на Република България.

Отнемане на лиценз

Чл. 14 (1) Българската народна банка отнема издадения лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2, когато лицето, обслужващо кредити:

1. не започне да извършва дейност в срок 12 месеца от датата на издаване на лиценза;

2. изрично се откаже от издадения лиценз;

3. преустанови извършването на дейност по обслужване на кредити за срок повече от 12 месеца;

4. притежава лиценз, който е бил издаден въз основа на неверни сведения и документи;

5. е престанало да отговаря на условията за издаване на лиценз;

6. не изпълнява други изисквания по този закон и на подзаконовите актове по прилагането му;

7. грубо или системно нарушава разпоредбите на този закон, актовете по прилагането му, законодателството в областта на защитата на потребителите или законодателството в областта на мерките за борба срещу изпирането на пари.

(2) Българската народна банка може да отнеме издадения лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2, в случаите, когато лице, обслужващо кредити, не е изпълнило приложена принудителна административна мярка по този закон.

(3) Българската народна банка, отнема издадения лиценз на лице, обслужващо кредити, на основание ал. 1, т. 7, по мотивирано искане на Комисията за защита на потребителите с приложени доказателства към него.

(4) При установяване на нарушения на глава втора, раздел IV, свързани със защита правата на потребителите, Комисията за защита на потребителите изпраща на Българската народна банка мотивирано искане за отнемане на лиценз на лице, обслужващо кредити, по реда на ал. 3.

(5) При установяване на нарушения на разпоредбите на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ изпраща на Българската народна банка мотивирано искане за отнемане на лиценз на лице, обслужващо кредити.

(6) При отнемане на лиценз на лице, обслужващо кредити, в съответствие с ал. 1-3 и ал. 5, Българската народна банка уведомява незабавно за това компетентния орган на приемащата държава членка, когато лицето извършва дейност в друга държава членка, както и компетентния орган на държавата членка, в която е предоставен кредита, когато тя е различна от приемащата държава членка и Република България.

(7) В срок до 7 дни след отнемането на лиценза на лицето, обслужващо кредити, Българската народна банка отправя искане до Агенцията по вписванията за заличаване на тази дейност от предмета на дейност на съответния търговец в търговския регистър.

(8) В срок един месец от отнемането на лиценза лицето, обслужващо кредити, осигурява цялостно и навременно изпълнение на вземанията към купувачите на кредити, възникнали във връзка с извършваната дейност по предоставяне на услуги по обслужване на кредити.

Регистър на лицата, обслужващи кредити

Чл. 15. (1) Получилите лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2, се вписват в регистър, воден от Българската народна банка.

(2) Регистърът по ал. 1 е публично достъпен в електронен вид и се актуализира редовно.

(3) При отнемане на лиценз в съответствие с чл. 14 Българската народна банка актуализира незабавно регистъра по ал. 1, като заличава лицето, обслужващо кредити, на което е отнет лиценза.

(4) Когато Българската народна банка получи уведомление от компетентен орган на друга държава членка, че е отнет лицензът на лице, обслужващо кредити, което извършва дейност директно или чрез клон на територията на Република България, Българската народна банка го заличава от регистъра по ал. 1.

Раздел III
Външни изпълнители

Определяне на външен изпълнител

Чл. 16. (1) Лице, обслужващо кредити, има право да определя външен изпълнител за извършването на една или повече дейности по обслужване на кредити.

(2) В случаите по ал. 1 лицето, обслужващо кредити, продължава да бъде напълно отговорно за всяко действие или бездействие от страна на определения външен изпълнител, който действа от името на лицето, обслужващо кредити, и при спазването на изискванията на този закон.

(3) Осъществяването на дейности по обслужване на кредити се възлага на външни изпълнители при следните изисквания:

1. сключване на писмен договор за възлагане на дейности между лицето, обслужващо кредити, и външния изпълнител, в който се посочва задължението на външния изпълнител да спазва изискванията на този закон, насоките на Европейския банков орган и регулаторните технически стандарти, приложими по отношение на събиране на вземанията, произтичащи от договора за необслужван кредит;

2. не се допуска възлагане на всички дейности по обслужване на кредити на един външен изпълнител;

3. не се допуска възлагане от външен изпълнител на друг външен изпълнител;

4. сключеният договор с външен изпълнител:

а) не изменя договорните отношения между лицето, обслужващо кредити, и купувача на кредити;

б) не засяга произтичащите от действащото законодателство задължения на лицето, обслужващо кредити, към купувача на кредити или към кредитополучателите;

5. възлагането на дейности по обслужване на кредити на външен изпълнител не води до нарушаване на изискванията по чл. 8;

6. възлагането на дейности по обслужване на кредити на външен изпълнител не възпрепятства надзора, осъществяван от компетентните органи върху лицето, обслужващо кредити, в съответствие с глава втора, раздел V и глава седма;

7. лицето, обслужващо кредити, има непосредствен достъп до цялата информация и документи относно дейностите по обслужване на кредити, възложени на външен изпълнител;

8. лицето, обслужващо кредити, поддържа подходящи експертни познания, опит и ресурси за компетентно и отговорно осъществяване на дейностите, възложени на външен изпълнител, позволяващи изпълнението на възложените дейности в случай на прекратяване на договор за възлагане на дейности по обслужване на кредити;

9. възлагането на дейности по обслужване на кредити на външен изпълнител се извършва по начин, който не води до възпрепятстване или влошаване качеството на вътрешния контрол, осъществяван от лицето, обслужващо кредити, или стабилността или непрекъсваемостта на извършваните от него дейности по обслужване на кредити.

(4) Лицето, обслужващо кредити, уведомява писмено Българската народна банка, и, когато е приложимо, компетентния орган на приемащата държава, преди възлагане на дейности по обслужване на кредити на външни изпълнители.

(5) Лицето, обслужващо кредити, съхранява хронологично сключените договори за възлагане на дейности по обслужване на кредити по ал. 3, както и предоставените на външния изпълнител указания в съответствие с изискванията на действащото законодателство и на договора за възлагане на дейности по обслужване на кредити.

(6) Информацията по ал. 5 се съхранява за период от най-малко пет години, считано от датата на прекратяване на посочения в ал. 3 договор за възлагане на дейности по обслужване на вземания на външен изпълнител.

(7) Лицето, обслужващо кредити, и външния изпълнител предоставят при поискване от Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите информацията по ал. 5.

(8) Външните изпълнители нямат право да получават и да държат средства на кредитополучатели.

Раздел IV
Отношения с кредитополучатели

Изисквания за справедливо третиране на кредитополучателите

Чл. 17. (1) Купувачът на кредити и лицето, обслужващо кредити, изпълняват задълженията си добросъвестно и професионално, като третират справедливо кредитополучателите, зачитайки техните права и интереси.

(2) Всяка информация, която купувач на кредити и лице, обслужващо кредити,

предоставя на кредитополучателите, е ясна, разбираема и коректна.

(3) Забранява се предоставянето на заблуждаваща информация.

(4) Купувачът на кредити и лицето, обслужващо кредити, са длъжни:

1. да зачитат и защитават неприкосновеността на личния живот на кредитополучателите;

2. да прилагат правила за етично поведение и комуникация с кредитополучателите.

(5) Забранява се прилагането на агресивни търговски практики по смисъла на Закона за защита на потребителите.

(6) Купувачите на кредити и лицата, обслужващи кредити, осъществяват комуникацията си единствено чрез осъществяване на телефонни повиквания или отправяне на искания в писмена и електронна форма, адресирани лично до длъжника.

(7) Купувачът на кредити и лицето, обслужващо кредити, са длъжни да спазват изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 и на Закона за защита на личните данни.

Задължение за уведомяване на кредитополучателите

Чл. 18. (1) Купувачът на кредити или в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, изпращат на кредитополучателя уведомление със заверени дата и съдържание след всяко прехвърляне на вземане, и винаги преди предприемане на действие по обслужване, както и при поискване от кредитополучателя.

(2) Уведомлението по ал. 1 се предоставя на кредитополучателя безвъзмездно, на хартиен или друг траен носител.

(3) Уведомлението по ал. 1 съдържа:

1. информация за извършеното прехвърляне, включително датата на прехвърлянето;

2. данни за идентифициране и контакт на купувача на кредити;

3. данни за идентифициране и контакт на лице, обслужващо кредити, или на кредитна институция, когато купувачът на кредити е възложил дейности по обслужване на кредити на такова лице;

4. данни, удостоверяващи издаден лиценз, когато купувачът на кредити е възложил дейности по обслужване на кредити на лице, обслужващо кредити;

5. данни за идентифициране и контакт на външния изпълнител, когато е приложимо;

6. ясно посочено лице или звено за контакт за предоставяне на информация, при необходимост, от:

а) купувача на кредити;

б) кредитна институция, при възлагане на дейности по обслужване на кредити;

в) лице, обслужващо кредити, при възлагане на дейности по обслужване на кредити;

г) външен изпълнител, когато е приложимо;

7. информация за дължимото от кредитополучателя задължение към момента на изпращане на съобщението, съдържаща размера на вземането, неговото основание, дата на настъпване на изискуемост на вземането, погасените до момента суми и всички дължими суми, включително главница, лихва, такси и други разходи като се посочи използваната методика за тяхното изчисляване;

8. указание за приложимост на националното законодателство и правото на ЕС в областта на изпълнението на договорите, защитата на потребителите, правата на кредитополучателите и наказателното право след прехвърляне на вземането;

9. целите, за които се обработват личните данни, и правното основание за обработването им;

10. вида на личните данни;

11. срока за съхранение на личните данни или критериите, които трябва да се използват за определяне на този период;

12. наличието на право на достъп, коригиране, изтриване на лични данни;

13. съществуването на право на ограничаване на обработването, на възражение срещу обработването или на право на предаване на лични данни;

14. наименование, адрес и данни за контакт на компетентните органи за подаване на жалба в държавата членка, в която кредитополучателят обичайно пребивава или в която се намира неговото седалище, или на държавата членка, в която се намира неговото централно управление, когато съгласно националното законодателство той няма седалище.

(4) Купувачът на кредити или в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, предоставят на кредитополучателите информация за възможностите за извънсъдебно разрешаване на спорове.

(5) Уведомлението по ал. 1 следва да:

1. е изготвено на български език, а когато е придружено с чуждестранен превод, той да съответства напълно на текста на български език;

2. е написано ясно и разбираемо, като използваните термини и понятия са съобразени с възприетата в нормативната уредба терминология;

3. не съдържа текстове, противоречащи на нормативната уредба;

4. не съдържа неверни, непълни, подвеждащи или заблуждаващи данни и информация, включително чрез информацията в него да не се укриват или прикриват съществени факти и обстоятелства;

5. не съдържа двусмислена или неточна информация, в резултат на която нейният адресат може да си създаде невярно впечатление или извод за лицето, обслужващо кредити;

6. съдържа цитати или позоваване на публикации само в случай че няма съмнение относно тяхната достоверност.

(6) Купувачът на кредити или в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, при извършване на всяка последваща комуникация с кредитополучателя предоставя информацията по ал. 3, т. 6.

(7) Когато купувач на кредити или, в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, изпраща за първи път съобщение до кредитополучателя след определяне на ново лице, обслужващо кредити, предоставя информацията по ал. 3, т. 3, 4 и 6.

(8) Първоначалният кредитор или купувачът на кредити, при когото се намират документите, които установяват и са във връзка с вземането, е длъжен при писмено искане от кредитополучателя да му предаде копия от документите.

Ограничения

Чл. 19. (1) Купувач на кредити или в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, няма право да претендира от кредитополучател вземане, различно от дължимото, определено в договора на кредитополучателя с първоначалния кредитор.

(2) Купувачът на кредити или в случаите по чл. 35, определена кредитна институция, или лице, обслужващо кредити, има право да начислява единствено лихва за времето на забавата за изпълнение на прехвърлените вземания, която не може да надвишава законната лихва.

Задължение за съхранение на документи

Чл. 20. (1) Лицето, обслужващо кредити, съхранява следните документи:

1. договор за обслужване на вземания, сключен с купувач на кредити по реда на чл. 36;

2. цялата кореспонденция с купувача на кредити и с кредитополучателите, включително записи на проведени телефонни разговори с кредитополучателите, ако е приложимо, при спазване на изискванията на действащото законодателство;

3. предоставени от купувача на кредити указания във връзка с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по договор за обслужване на вземания, при спазване на изискванията на действащото законодателство.

(2) Документите по ал. 1 се съхраняват за период от най-малко пет години, считано от датата на прекратяване на посочения в ал. 1 договор за обслужване на вземания.

(3) При изпълнение на ал. 1 и 2 лицето, обслужващо кредити, спазва изискванията за защита на личните данни.

(4) Лицето, обслужващо кредити, предоставя на Българската народна банка, при поискване, посочените в ал. 1 документи.

Раздел V
Трансгранично обслужване на кредити

Свобода на извършване на дейности по обслужване на кредити в Република България

Чл. 21. Лице, обслужващо кредити, получило лиценз в друга държава членка по произход, има право да предоставя на територията на Република България включените в издадения му лиценз услуги, в съответствие с разпоредбите на този закон.

Изисквания за извършването на дейности по обслужване на кредити в друга държава членка

Чл. 22. (1) Лице, обслужващо кредити, получило лиценз в съответствие с чл. 9, има право да предоставя услуги на територията на приемаща държава членка при спазване на ограниченията и изискванията, предвидени в националното ѝ законодателство.

(2) Лице, обслужващо кредити, получило лиценз в съответствие с чл. 9, което възнамерява да извършва включените в издадения му лиценз услуги на територията на друга държава членка, предоставя на Българската народна банка следната информация:

1. приемащата държава членка, в която лицето, обслужващо кредити, възнамерява да предоставя услуги;

2. държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и от приемащата държава, когато разполага с такава информация;

3. адрес на клон в приемащата държава членка, когато е приложимо;

4. данни за идентифициране и контакт на външен изпълнител в приемащата държава членка, когато е приложимо;

5. данни за идентифициране на лицата, които ще отговарят за управлението на дейностите по обслужване на кредити;

6. информация за предприетите мерки за адаптиране на вътрешните правила, процедури и механизми за вътрешно управление и контрол на лицето, обслужващо кредити,

осигуряващи съответствие с предвидените законодателни изисквания в приемащата държава членка по отношение на необслужваните кредити, когато е приложимо;

7. възможността на лицето, обслужващо кредити, да използва подходящи средства за комуникация на езика на приемащата държава членка или на езика на договора за кредит, когато е различен;

8. наличието на право да получава и държи средства от кредитополучатели, съгласно издадения лиценз.

(3) Българската народна банка предоставя информацията по ал. 2 на компетентните органи на приемащата държава членка до 45 дни от получаването на цялата информация.

(4) Българската народна банка информира лицето, обслужващо кредити, за датата, на която информацията по ал. 2 е съобщена на компетентните органи на приемащата държава членка, както и за датата, на която е потвърдено получаването ѝ.

(5) Българската народна банка изпраща информацията по ал. 2 на компетентните органи на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато тя е различна от Република България и приемащата държава членка.

(6) Неизпълнението на задълженията по ал. 3 - 5 подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Когато лице, обслужващо кредити, възнамерява да извършва включените в лиценза му услуги чрез клон, освен информацията по ал. 2, предоставя на Българската народна банка документи и информация, определени с наредба.

(8) Лицето по ал. 1 уведомява Българската народна банка за всички последващи промени в информацията по ал. 2 и ал. 7. В този случай Българската народна банка спазва изискванията на ал. 3-5.

Право на извършване на дейности по обслужване на кредити в Република България

Чл. 23. (1) Българската народна банка потвърждава своевременно получаването на информация от компетентен орган на държава членка по произход на лице, обслужващо кредити, което възнамерява да извършва дейност на територията на Република България.

(2) Лице, обслужващо кредити, което е получило лиценз в друга държава членка, има право да започне да предоставя услуги на територията на Република България от:

1. датата на потвърждаването по ал. 1, или

2. изтичането на два месеца от подаване на цялата необходима информация от компетентния орган на държавата членка по произход, в случай че няма потвърждение за получаване на информацията по ал. 1.

(3) Българската народна банка вписва в регистъра по чл. 15 лицата, обслужващи кредити, получили лиценз за извършване на дейност по обслужване на вземания в друга държава членка и осъществяващи дейност на територията на Република България, както и информация за държавата членка по произход.

Надзорни и контролни органи

Чл. 24. (1) Надзорът и контролът над лица, обслужващи кредити, лицензирани в Република България, които извършват дейност на територията на друга държава членка, се осъществява от Българската народна банка, съответно от Комисията за защита на потребителите.

(2) Когато осъществяват надзорните и контролните си функции спрямо лица,

обслужващи кредити, извършващи дейност на територията на друга държава членка, Българската народна банка, съответно Комисията за защита на потребителите, имат право да извършват проверки на място, като упражняват правомощията по чл. 46, включително да изискват информация за дейността им и за надзорни цели.

(3) Когато при осъществяване на проверка по ал. 2 Българската народна банка, съответно Комисията за защита на потребителите, установят извършено нарушение на този закон и на подзаконовите нормативни актове по прилагането му, ако извършеното деяние съдържа признак/признаци на извършено престъпление, уведомяват органите на прокуратурата с цел извършване на преценка за образуване на наказателно производство.

(4) Преди извършване на проверка по ал. 2 Българската народна банка провежда консултации с компетентните органи на приемащата държава членка.

(5) След извършване на проверка по ал. 2 Българската народна банка съобщава направените констатации и предприетите мерки на компетентните органи на приемащата държава членка и на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и приемащата държава членка.

Надзорно сътрудничество при трансграничното обслужване на кредити

Чл. 25. (1) При упражняване на своите правомощия, произтичащи от този закон, по отношение на лицата, обслужващи кредити, Българската народна банка си сътрудничи с:

1. компетентния орган на държавата членка по произход на лицето, обслужващо кредити, когато Република България е приемаща държава членка;

2. компетентния орган на приемащата държава членка, когато Република България е държава членка по произход;

3. компетентния орган на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и приемащата държава членка, когато е приложимо.

(2) Обменът на информация и сътрудничеството с компетентните органи по ал. 1 се осъществяват чрез Българската народна банка.

(3) При предоставяне на информация по ал. 1 Българската народна банка може да посочи, че информацията може да бъде оповестена само след нейно изрично съгласие.

(4) Когато Българската народна банка получи информация от определен от друга държава членка компетентен орган, тя може да бъде използвана само за целите, за които другият компетентен орган е дал съгласие.

(5) Българската народна банка има право да предоставя получената по ал. 4 информация на Комисията за защита на потребителите. Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите могат да предоставят тази информация на други органи и лица със съгласието на компетентните органи, които са я предоставили, и за целите, за които е дадено съгласието. Това ограничение не се прилага в случаите по чл. 40, ал. 5, за което Българската народна банка уведомява съответния компетентен орган, предоставил информацията.

Взаимодействие с компетентен орган

Чл. 26. (1) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите могат да поискат съдействие от компетентния орган на приемащата държава членка за извършване на проверка на място на клон на лице, обслужващо кредити, или на външен изпълнител, в приемаща държава членка. Проверката се извършва от компетентния орган на приемащата държава членка, в сътрудничество с Българската народна банка, съответно Комисията за

защита на потребителите, съгласно законодателството на приемащата държава членка.

(2) Когато компетентен орган на приемаща държава членка уведоми Българската народна банка, че лице, обслужващо кредити, получило лиценз в съответствие с чл. 9, което осъществява дейност на територията на приемаща държава членка, не спазва приложимите законови разпоредби за осъществяване на дейност по обслужване на кредити, с приложени доказателства за извършени нарушения на приложимите правила, Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите предприемат подходящи мерки по отношение на това лице.

(3) Предприетите по ал. 2 мерки не възпрепятстват правомощията на компетентния орган на приемащата държава членка за осъществяване на надзор, извършване на проверки, когато е приложимо, както и за налагане на санкции по отношение на лицето, обслужващо кредити, съгласно законодателството на приемащата държава членка.

(4) В срок от два месеца от получаване на искането по ал. 2 Българската народна банка изпраща обобщена информация относно административни или други процедури, открити във връзка с предоставените по ал. 2 доказателства, за наложените административни наказания и предприетите принудителни административни мерки спрямо лицето, обслужващо кредити, или изпраща мотивирано решение, в случай че не са предприети такива.

Оказване на съдействие на компетентен орган

Чл. 27. (1) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите оказват съдействие на компетентния орган на държавата членка по произход на лице, обслужващо кредити, при извършване на проверка на място на клон или определен външен изпълнител, в съответствие с действащото законодателство.

(2) При искане на съдействие от компетентен орган на държава членка по произход Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите определят необходимите мерки, които да бъдат предприети във всеки отделен случай.

(3) При извършена проверка на място от името на компетентен орган на държава членка по произход, Българската народна банка уведомява своевременно компетентния орган на държавата членка по произход за резултатите от проверката.

(4) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право по своя инициатива да извършват проверки по отношение на дейностите по обслужване на вземания, извършвани на територията на страната от лице, обслужващо кредити, лицензирано в държава членка по произход или определен външен изпълнител.

(5) В случаите по ал. 4 Българската народна банка предоставя своевременно на компетентния орган на държава членка по произход резултатите от извършената проверка.

(6) Когато Българската народна банка или Комисията за защита на потребителите установят, че лице, обслужващо кредити, което извършва дейност на територията на страната в съответствие с чл. 21 или определен външен изпълнител, нарушава този закон, Закона за защита на потребителите, Закона за потребителския кредит или Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители или актовете по прилагането им, Българската народна банка предава установената информация на компетентните органи на държавата членка по произход и депозира искане към тях, с приложени доказателства, за предприемане на подходящи мерки.

(7) Мерките по ал. 6 не възпрепятстват правомощията на Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите, свързани с упражняване на надзор, извършване на

проверки, и налагане на санкции по отношение на лицето, обслужващо кредити, съгласно действащото законодателство.

(8) В случай че лицето, обслужващо кредити, продължава да нарушава нормативните изисквания за осъществяване на дейност по обслужване на вземания, след като Българската народна банка е уведомила компетентния орган на държавата членка по произход Българската народна банка или Комисията за защита на потребителите имат право да предприемат подходящи принудителни административни и корективни мерки, както и да наложат административни наказания на лице, обслужващо кредити:

1. когато лицето, обслужващо кредити, не е предприело подходящи и ефективни мерки за коригиране на нарушението в разумен срок; или

2. в неотложни случаи, когато се налага предприемането на незабавни действия за справяне със сериозна заплаха за колективните интереси на кредитополучателите.

(9) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право да налагат мерките, посочени в ал. 8, независимо от административните наказания и принудителните административни мерки, наложени от компетентните органи на държава членка по произход.

(10) Българската народна банка има право да забрани на лице по чл. 21, което нарушава приложимите нормативни изисквания за осъществяване на дейност по обслужване на вземания, да извършва дейност на територията на страната, докато бъде взето подходящо решение от компетентния орган на държавата членка по произход или лицето, обслужващо кредити, да преустанови извършваното нарушение.

Предприемане на подходящи мерки

Чл. 28. (1) Когато необслужван кредит е отпуснат на територията на Република България и Българската народна банка или Комисията за защита на потребителите установят, че лице, обслужващо кредити, което е лицензирано в друга държава членка или което извършва дейност в друга държава членка, нарушава задължения, предвидени в този закон, Закона за защита на потребителите, Закона за потребителския кредит или Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители или актовете по прилагането им, Българската народна банка предоставя установената информация на компетентния орган на държавата членка по произход и депозира искане към него, за предприемане на подходящи мерки.

(2) Мерките по ал. 1 не възпрепятстват правомощията на Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите, свързани с упражняване на надзор, извършване на проверки, и налагане на санкции по отношение на лицето, обслужващо кредити, съгласно действащото законодателство.

Държава членка по предоставяне на договора за кредит

Чл. 29. (1) Когато Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите получат информация от компетентен орган на друга държава членка, в която е предоставен необслужван кредит, когато тази държава е различна от приемащата държава членка на лицето, обслужващо кредити, че лице, обслужващо кредити, лицензирано в Република България, нарушава задължения, предвидени в съответното национално законодателство, въвеждащо изискванията на Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 г. относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС (ОВ, L 438 от

8 декември 2021 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2021/2167“, или националното законодателство, уреждащо договора за кредит, на основание на приложените доказателства, Българската народна банка, съответно Комисията за защита на потребителите, предприемат подходящи мерки.

(2) Мерките по ал. 1 не възпрепятстват правомощията на компетентния орган на държава членка, в която е предоставен необслужвания кредит, когато е различен от компетентния орган на приемащата държава членка и на Република България.

Ред за трансгранично обслужване на кредити

Чл. 30. Българската народна банка издава наредба за прилагането на този раздел.

Глава трета
ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Право на информация на купувачите на кредити

Чл. 31. (1) Отношенията между кредитните институции, които прехвърлят свои вземания по необслужвани кредити, и купувачите на кредити се уреждат с договор.

(2) Преди сключване на договора по ал. 1 кредитната институция предоставя информация на купувача на необслужвани кредити, относно прехвърляните вземания, включително наличието и видовете обезпечения.

(3) Кредитната институция предоставя информация, необходима за извършване на собствена оценка на купувача, относно стойността на прехвърляните вземания по необслужван кредит, включително вероятността за възстановяване на средствата по него.

(4) При обмена на информация по ал. 2 и 3, се спазват изискванията за защита на личните данни, предвидени в Регламент (ЕС) 2016/679 и Закона за защита на личните данни.

(5) Два пъти годишно кредитните институции, които прехвърлят вземания по необслужвани кредити, изпращат на компетентните органи на приемащата държава членка, както и на Българската народна банка, следната информация:

1. идентификационни кодове на правния субект (ИКПС) на юридическо лице на купувача на кредити или на определения негов представител по чл. 38; когато купувачът на кредити или определеният негов представител по чл. 38 нямат ИКПС, се посочват следните данни:

а) идентификация на купувача на кредити или на лицата, които го управляват или представляват, както и на лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие в капитала му по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

б) адреса на купувача на кредити или на неговия представител в случаите по чл. 38;

2. общият размер на прехвърляните вземания по необслужвани кредити;

3. броят и индивидуалният размер на прехвърлените вземания по необслужвани кредити;

4. наличието на и видовете обезпечения по тях, когато е приложимо.

(6) Българската народна банка може да изисква от кредитните институции да предоставят информацията по ал. 5 на всеки три месеца, при необходимост, включително с цел по-добро наблюдение на голям брой прехвърляни вземания по необслужвани кредити по време на извънредни обстоятелства.

(7) Българската народна банка има право да изисква от кредитните институции и

купувачите на кредити допълнителна информация относно прехвърлените вземания по необслужвани кредити.

Изпращане на информацията

Чл. 32. Българската народна банка изпраща незабавно информацията по чл. 31, ал. 5, 6 и 7 на компетентните органи на държавата по произход на купувача на кредити, както и всяка друга информация, която смята за необходима за изпълнението на функциите и задълженията им, в случаите, когато е приложимо.

Обмен на информация

Чл. 33. Обменът на информация по тази глава е в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 и Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ, L 295 от 21 ноември 2018 г.).

Технически стандарти за изпълнение за образци на данни

Чл. 34. (1) При предоставяне на информацията, предвидена в чл. 31 на купувачите на кредити, кредитните институции спазват изискванията, посочени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2083 на Комисията от 26 септември 2023 година за определяне на технически стандарти за изпълнение за прилагането на чл. 16, параграф 1 от Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците, които кредитните институции трябва да използват, за да предоставят на купувачите информация относно своите кредитни експозиции в банковия портфейл (ОВ, L 241/21 от 29 септември 2023 г.), наричан по-нататък „Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2083“.

(2) Кредитните институции прилагат посочените в ал. 1 технически стандарти, включително по отношение на прехвърлянето на вземания на кредитор по необслужван кредит на друга кредитна институция.

(3) Кредитните институции прилагат изискванията по ал.1 за данни за предоставяне на информация между кредитните институции в случаите, когато има само прехвърляне на вземане на кредитор по необслужван кредит.

Глава четвърта
КУПУВАЧИ НА КРЕДИТИ

Задължения на купувача на кредити

Чл. 35. (1) Купувачът на кредити сключва договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, което да извършва дейности по чл. 6, ал. 2, по отношение на правата на кредитор по вземания по необслужвани кредити, предоставени на потребители.

(2) Купувачът на кредити може да извършва самостоятелно обслужване по договори за кредит, сключени с потребители, единствено след получаване на лиценз за извършването на една или повече от дейностите по чл. 6, ал. 2.

(3) Купувачът на кредити може да извършва дейности по чл. 6, ал. 2 по отношение на вземания по необслужвани кредити, предоставени на юридически лица, при спазване на

изискванията на този закон, с изключение на разпоредбите по чл. 8 -15.

(4) По отношение на правата и защитата на кредитополучателите, свързани с придобиването на вземания, се прилагат и:

1. принципите на договорното и гражданското право, уреждащи прехвърлянето на вземания, установени в действащото законодателство, Закона за задълженията и договорите и Търговския закон;

2. разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 351/1 от 20 декември 2012 г.);

3. изискванията на глава шеста от Закона за защита на потребителите, Закона за потребителския кредит и Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители;

4. изискванията, предвидени в Регламент (ЕС) 2016/679 и Закона за защита на личните данни.

(5) Определената кредитна институция или лице, обслужващо кредити по ал. 1, изпълнява от името на купувача на кредити задълженията по ал. 4, произтичащи от прехвърленото вземане по необслужван кредит.

(6) В случаите, когато не е сключен договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, купувачът на кредити или неговият представител остават обвързани със задълженията по ал. 4.

(7) Кредитната институция или лицето, обслужващо кредити, по ал. 1 изпълняват задълженията на купувача на кредити от негово име и за негова сметка в съответствие с действащото законодателство.

(8) Когато купувачът на кредити не е установен в Европейския съюз или няма седалище или централно управление в Европейския съюз, неговият представител по чл. 38 сключва договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, което да извършва дейностите по чл. 6, ал. 2 по отношение на вземания по необслужвани кредити, предоставени на:

1. потребители и лица, упражняващи свободни професии;

2. микро-, малки и средни предприятия, съгласно определението в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124 от 20 май 2003 г.), наричана по-нататък „Препоръка 2003/361/ЕО“.

(9) Българската народна банка издава наредба относно реда за предоставяне на информацията от купувачите на кредити и лицата, обслужващи кредити, когато е приложимо, във връзка с придобитите вземания по необслужвани кредити.

Възлагане на дейности по обслужване на кредити

Чл. 36. (1) Купувач на кредити възлага изпълнението на дейности по обслужване на вземания на лице, обслужващо кредити, чрез сключване на договор за обслужване на вземания.

(2) Договорът за обслужване на вземания се сключва в писмена форма на хартиен носител или в електронна форма, по ясен и разбираем начин, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора.

(3) Договорът за обслужване на вземания съдържа:

1. подробно описание на дейностите по управление и обслужване на вземанията, които се извършват от лицето, обслужващо кредити;

2. размера на възнаграждението на лицето, обслужващо кредити, а когато той не може да бъде посочен - начинът, по който то се изчислява;

3. обхвата на дейностите, по отношение на които лицето, обслужващо кредити, представлява купувача на кредити в отношенията му с кредитополучателя;

4. задължение за страните по договора да спазват изискванията на този закон, насоките на Европейския банков орган и регулаторните технически стандарти, приложими по отношение на събиране на вземанията, произтичащи от необслужвани кредити, включително по отношение на защитата на потребителите и на защитата на личните данни;

5. клауза, изискваща справедливо и етично третиране на кредитополучателите.

(4) Договорът за обслужване на вземания съдържа изискване лицето, обслужващо кредити, да уведоми купувача на кредити, преди възлагане на една или повече дейности по обслужване на кредити на външен изпълнител по смисъла на чл. 16.

Използване на лице, обслужващо кредити, или на друго лице

Чл. 37. (1) Купувачът на кредити, или когато е приложимо неговият представител по чл. 38, информират Българската народна банка при сключването на договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, за самоличността и адреса на лицата, които ще извършват дейности по чл. 6, ал. 2 преди датата, на която дейностите по чл. 6, ал. 2 са инициирани, но не по-късно от 3 месеца от придобиването на вземанията по необслужваните кредити.

(2) При настъпване на промяна в обстоятелствата по ал. 1, купувачът на кредита или неговия представител по чл. 38, уведомяват за промяната Българската народна банка, най-късно до датата на измененото обстоятелство и посочват самоличността и адреса на новото лице, определено да извършва дейностите по обслужване на вземания по чл. 6, ал. 2.

(3) Българската народна банка предоставя незабавно на компетентните органи на приемащата държава членка, на компетентните органи на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, и на компетентните органи на държавата членка по произход на новото лице, обслужващо кредити, информацията получена в съответствие с ал. 1 и 2.

Представител на купувач на кредити от трета държава

Чл. 38. (1) Купувач на кредити, който не е установен в Европейския съюз или чиито седалище или централно управление не са в Европейския съюз, придобива вземания по необслужвани кредити в Република България единствено чрез писмено упълномощен представител.

(2) Представителят по ал. 1 е лице, установено на територията на Република България или на територията на друга държава членка.

(3) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите осъществяват комуникация и с представителя по ал. 1 във връзка с изпълнение на задълженията на купувача на кредити по този закон.

(4) Представителят по ал. 1 носи отговорност за спазването на задълженията на купувача на кредити по този закон.

(5) Изискването по чл. 35, ал. 8 не се прилага за представител, който е кредитна институция или лице, обслужващо кредити, получило лиценз по този закон.

Прехвърляне на вземания по необслужван кредит от купувач на кредити

Чл. 39. (1) Два пъти годишно купувачите на кредити или в случаите по чл. 38,

представителите на купувачи на кредити, които прехвърлят вземания по необслужвани кредити на трети лица, предоставят на Българската народна банка следната информация:

1. идентификационни кодове на правния субект на новия купувач на кредити или неговия представител по чл. 38, в случаите когато новият купувач на кредити или неговият представител по чл. 38 нямат ИКПС, се посочват следните данни:

а) идентификация на новия купувач на кредити или на лицата, които го управляват или представляват или на неговия представител в случаите по чл. 38, както и на лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие в капитала на новия купувач на кредити по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

б) адрес на новия купувач на кредити или на неговия представител в случаите по чл. 38;

2. общият размер на прехвърляните вземания по необслужвани кредити;

3. броят и индивидуалният размер на прехвърлените вземания по необслужвани кредити;

4. наличието на и видовете обезпечения по тях, когато е приложимо.

(2) Информацията по ал. 1, която засяга дейността за прехвърлянето на вземания по необслужвани кредити за периода до 30 юни и до 31 декември на календарната година се подава от купувачите на кредити в срок до 20 число на месеца, следващ посочените периоди.

(3) Българската народна банка може да изисква от купувачите на кредити да предоставят информацията по ал. 1 на всеки три месеца, при необходимост, включително с цел по-добро наблюдение на голям брой прехвърляни вземания по необслужвани кредити по време на извънредни обстоятелства.

(4) Българската народна банка изпраща получената информация по ал. 1 и 2 на компетентните органи на приемащата държава, както и на компетентните органи на държавата по произход на новия купувач на кредити.

(5) Българската народна банка има право да изисква от лицата по ал. 1 и допълнителна информация относно прехвърлените вземания по необслужвани кредити.

(6) Българската народна банка събира и съхранява информация във връзка с прехвърлянето на вземания по необслужван кредити по ал. 1 и чл. 31, ал. 5.

(7) Българската народна банка издава наредба за прилагането на този член.

Глава пета
ПРОФЕСИОНАЛНА ТАЙНА

Професионална тайна

Чл. 40. (1) Професионална тайна е информацията, която Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите придобиват или създават за целите на упражнявания надзор и контрол за спазване на изискванията на този закон.

(2) Членовете на управителния съвет на Българската народна банка и председателят и членовете на Комисията за защита на потребителите, служителите, одиторите и експертите, работещи за Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите, са длъжни да пазят професионалната тайна, включително след прекратяване на отношенията им с Българската народна банка, съответно с Комисията за защита на потребителите.

(3) Лицата по ал. 2 могат да използват информацията, представляваща професионална тайна, само за целите и при изпълнение на служебните си задължения. Тази информация не може да се разгласява или предоставя на други лица или органи освен посочените в ал. 5.

(4) Ограниченията по ал. 3 не се прилагат, ако информацията се предоставя в обобщен или резюмиран вид, така че да не може да бъдат идентифицирани лицата, за които се отнася.

(5) Лицата по ал. 2 може да предоставят информацията, която представлява професионална тайна и е получена при изпълнение на служебните им задължения, на следните органи за изпълнението на техните функции или задължения:

1. органите на Министерството на вътрешните работи и на съдебната власт – за целите на образувано наказателно производство;

2. съда – в случаите на обжалване на административен акт или наказателно постановление на Българската народна банка или Комисията за защита на потребителите, издадени по реда на този закон;

3. Държавна агенция „Национална сигурност“ - при изпълнение на функциите ѝ по предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, а доколкото това е необходимо за изпълнение на останалите ѝ функции - при условия и по ред, определени със съвместни инструкции.

(6) Органите по ал. 5 са длъжни да използват получената информация само за целите, за които им е предоставена, и да не я разпространяват и предоставят на трети лица, освен при изпълнение на задължение, предвидено в закон.

(7) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите може да обменят или да разгласяват информация, представляваща професионална тайна, помежду си и с другите компетентни органи в предвидените от този закон случаи и в съответствие с правото на Европейския съюз.

Глава шеста
ЖАЛБИ НА КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛИ

Подаване на жалби

Чл. 41. (1) Лицата, обслужващи кредити, са длъжни безвъзмездно, в рамките на вътрешните правила за осъществяване на тяхната дейност, да предвидят процедура за подаване и разглеждане на жалби на кредитополучатели.

(2) Лицата, обслужващи кредити, предоставят в служебните си помещения, и на електронната си страница ясна, видима и четлива информация за процедурата за подаване на жалби.

(3) Лицата, обслужващи кредити, поддържат информация за получените от кредитополучатели жалби и предприетите мерки във връзка с разгледани жалби.

(4) Комисията за защита на потребителите оповестява публично процедура за обработване на жалби от потребители по отношение на купувачи на кредити, определени представители по чл. 38, лица, обслужващи кредити, и външни изпълнители, като обезпечава тяхното разглеждане в разумен срок.

(5) Българската народна банка оповестява публично процедура за обработване на жалби от кредитополучатели, с изключение на случаите по ал. 4, по отношение на купувачи на кредити, определен представител по чл. 38, лица, обслужващи кредити, и външни

изпълнители, като обезпечава тяхното разглеждане в разумен срок.

Глава седма
НАДЗОРНА РОЛЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ

Надзорни органи

Чл. 42 (1) Българската народна банка упражнява надзор върху дейността на лицата, обслужващи кредити, и съответно на външните изпълнители, за спазване на този закон и на актовете по прилагането му, с изключение на случаите по ал. 3.

(2) Купувачите на кредити, съответно представителите на купувачи на кредити от трета държава, подлежат на контрол от Българската народна банка за спазване на изискванията на чл. 17 - 20 и чл. 35 - 39, с изключение на случаите по ал. 3 .

(3) Комисията за защита на потребителите упражнява контрол по спазването на чл. 17 - 19, чл. 24, чл. 27, чл. 28, чл. 35, ал. 4, т. 3, чл. 38, ал. 3, чл. 41, ал. 1 - 3, и актовете по прилагането им относно защита на потребителите, спрямо лицата, обслужващи кредити, външните изпълнители, купувачите на кредити и определените техни представители по чл. 38, когато е приложимо.

(4) Упражняването на правомощия по ал. 1 и 2 се осъществява от длъжностни лица, оправомощени със заповед от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(5) За осъществяване на контрола по ал. 3 председателят на Комисията за защита на потребителите оправомощава със заповед длъжностни лица от администрацията ѝ.

(6) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните и/или контролни функции, освен ако са действали умишлено.

(7) При упражняване на надзорни и контролни функции по този закон оправомощените от Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите длъжностни лица са длъжни да не допускат възникване на конфликт на интереси, при който надзорните и/или контролните им задължения влизат в противоречие с техните собствени интереси.

(8) Обработването на лични данни по този закон се осъществява при условията и по реда на Регламент (ЕС) 2016/679, на Закона за защита на личните данни и на Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО. Комисията за защита на личните данни осъществява по-специално контрол за спазване на изискванията на чл. 17, ал. 7, чл. 18, ал. 3, т. 9 - 13, чл. 35, ал. 4, т. 4.

(9) Лицата по този закон спазват приложимите насоки, приети от Европейския банков орган по прилагане на Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС, когато са техен адресат и за които съответният компетентен орган е взел решение за тяхното прилагане.

Надзорни правомощия

Чл. 43. (1) При осъществяването на надзор и/или контрол Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право да събират и получават информация,

необходима за:

1. съблюдаване на изпълнението на изискванията по този закон;

2. установяване на нарушения по този закон;

3. налагане на административни наказания и принудителни административни и корективни мерки.

(2) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право да събират информация във връзка с ал. 1 от:

1. лицата, обслужващи кредити, външните изпълнители, купувачите на кредити и представителите на купувач на кредити от трета държава;

2. кредитните институции;

3. лицата, за които има съмнение, че извършват дейност като лице, обслужващо кредити, без издаден лиценз;

4. държавните органи и длъжностните лица;

5. кредитополучателите и други лица.

(3) По отношение на лицата по ал. 2, т. 1 - 3 Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право:

1. на свободен достъп в служебните помещения и информационните системи;

2. да изискват документи и да събират сведения във връзка с изпълнение на техните правомощия.

(4) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право да забранят извършването на определени дейности по чл. 6, ал. 2.

(5) Българската народна банка оценява изпълнението на изискванията по чл. 8, ал. 11 от лицата, обслужващи кредити, чрез базиран на риска подход, като взима предвид становището на Комисията за защита на потребителите за спазване на изискванията на чл. 8, ал. 11, т. 7 и 8 относно защита правата на потребителите.

(6) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите определят обхвата на оценката по ал. 5, като взимат предвид размера, естеството, мащаба и сложността на дейността на съответното лице, обслужващо кредити.

(7) Българската народна банка уведомява компетентните органи на приемащата държава членка или държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и приемащата държава членка, за резултата от оценката по ал. 5, по искане на един от тези компетентни органи или по преценка за целесъобразност на Българската народна банка.

(8) Българската народна банка предоставя информация за наложените административни наказания, принудителни административни и корективни мерки на компетентните органи на приемащата държава членка, и когато е приложимо, на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и приемащата държава членка.

(9) Българската народна банка обменя информацията, необходима за извършване на оценката по ал. 5, с компетентните органи на приемащата държава членка и на държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от Република България и приемащата държава членка.

(10) Българската народна банка предоставя информацията по ал. 9 и в случаите когато Република България е приемаща държава членка или държава, в която е отпуснат кредитът.

(11) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите имат право

да изискват от лицата, обслужващи кредити, външните изпълнители, купувачите на кредити и представителите по чл. 38, да предприемат своевременни действия за привеждане на дейността им в съответствие с този закон и актовете по прилагането му, в случай на установяване на нарушения.

(12) Българската народна банка, Комисията за защита на потребителите и Комисията за защита на личните данни могат да извършват съвместни проверки за спазване изискванията на този закон. Проверките могат да бъдат извършвани и съвместно със служители на Държавна агенция „Национална сигурност“, когато е приложимо.

(13) Полицейските органи, Държавна агенция „Национална сигурност“, прокуратурата, както и останалите държавни органи и длъжностните лица са длъжни да оказват в рамките на своите правомощия съдействие на Българската народна банка, на Комисията за защита на потребителите и на техните служители при изпълнение на служебните им задължения и осъществяването на надзорните им функции.

Надзорно сътрудничество

Чл. 44. (1) При упражняването на своите надзорни функции Българската народна банка си сътрудничи с компетентните органи на:

1. държавата членка по произход, в случаите, когато лицето, обслужващо кредити, е лицензирано в друга държава членка;

2. приемащата държава членка, в случаите когато лице, обслужващо кредит, получило лиценз от Българската народна банка, извършва дейност на територията на друга държава членка;

3. държавата членка, в която е отпуснат кредитът, когато е различна от т. 1 и т. 2.

(2) Българската народна банка има право да обменя информация, необходима за целите на този закон и свързаните с него актове, с органите по ал. 1, както и с други органи на държавите членки, отговорни за спазване на законодателството в областта на защита на личните данни.

(3) При упражняването на своите надзорни функции Българската народна банка си сътрудничи с националните централни банки, както и с Европейския банков орган.

(4) Когато обменя информация с други компетентни органи по въпроси, свързани с осъществяване на надзора по този закон, при предаването на информацията Българската народна банка може да посочи, че тази информация ще се разкрива само с нейно изрично съгласие и ще се обменя единствено за целите, за които Българската народна банка е дала своето съгласие.

Надзорно сътрудничество с компетентен орган на трета държава

Чл. 45. При упражняване на надзорните си функции Българската народна банка може да сключва споразумения със съответните компетентни органи за надзор на лица, обслужващи кредити, на трети държави за сътрудничество и обмяна на информация на реципрочна основа при поемане на задължение за запазване на професионалната тайна.

Принудителни административни мерки

Чл. 46. (1) За предотвратяване и преустановяване на нарушения на този закон и на актовете по прилагането му, както и на деяния, с които се заобикалят техните изисквания, за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях, за представяне на неверни и заблуждаващи данни, управителният съвет на Българската народна банка, по предложение

на подуправителя, ръководещ управление „Банково“, може да прилага следните принудителни административни мерки:

1. да дава задължителни предписания за предприемане на конкретни мерки в определен от него срок;

2. да спре използването и разпространението на документи, които не отговарят на изискванията на този закон и актовете по прилагането му.

(2) В случаите по ал. 1 управителният съвет на Българската народна банка по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Банково“, при системни нарушения може да прилага следните принудителни административни мерки:

1. да назначи управител на лице, обслужващо кредити;

2. да назначи за сметка на лицето, обслужващо кредити, в случаите по ал. 1:

а) регистриран одитор;

б) външен независим експерт за извършването на оценка на управляваните вземания по необслужвани кредити;

в) външен независим експерт за извършване на оценка за спазване на изискванията по чл. 8, ал. 11 от лицето, обслужващо кредити или на отделни негови функции.

3. да разпореди писмено освобождаването на едно или повече лица, оправомощени да управляват и представляват лицето, обслужващо кредити, в случаите по ал. 1;

4. да дава задължителни предписания за необходими промени в правилата и процедурите по чл. 8, ал. 11, освен когато промените се отнасят до защита правата на потребителите;

5. да забрани сключването на нови договори за обслужване на вземания за определен период;

6. да свика общото събрание на акционерите или да насрочи заседание на управителния и надзорния съвет (съвета на директорите) за вземане на решение за мерките, които трябва да бъдат предприети;

7. да забрани временно изплащането на дивиденти;

8. да спре изпълнението на решение или нареждане на управителните органи на лицето, обслужващо кредити, което се отнася до дейностите по обслужване на вземания, ако с него се нарушават изискванията на този закон и актовете по прилагането му;

9. да наложи временна забрана за изпълнение на функциите на член на управителния или контролния орган или на друго лице, оправомощено да управлява и/или да представлява лицето, обслужващо кредити;

10. да задължи лицето, обслужващо кредити, да ограничи своите оперативни разходи, включително като процент от общите нетни приходи, когато са нарушени изискванията на чл. 8 ал. 6 или съществува непосредствена опасност от нарушаването му;

11. да задължи лицето, обслужващо кредити, да прекрати договорните си отношения с купувач на кредити по чл. 36, ако те не отговарят на предвидените в този закон изисквания или не изпълняват задълженията, възложени им с този закон или с актовете по прилагането му;

12. да забрани или ограничи дейността на лицето, обслужващо кредити в чужбина;

13. да ограничи дейността на лицето, обслужващо кредити, като му забрани да извършва определени сделки, дейности и/или операции;

14. да отнеме лиценз на лице, обслужващо кредити, за извършване на дейност по обслужване на вземания.

(3) Комисията за защита на потребителите може да прилага предвидените

административни мерки по ал. 1 и ал. 2, т. 4, спрямо лицата, обслужващи кредити, външните изпълнители, купувачите на кредити и определените техни представители по чл. 38, когато е приложимо, за предотвратяване и преустановяване на нарушения на този закон и на актовете по прилагането му, относно защитата на потребителите, както и на деяния, с които се заобикалят законовите изисквания, за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях и за представяне на неверни и заблуждаващи данни.

(4) Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите могат да информират обществеността за приложени мерки по ал. 1-3 или за дейност, която застрашава интересите на кредитополучателите и купувачите на кредити.

(5) Мерките по ал. 1 и 2 се прилагат спрямо поднадзорните лица, техните служители, лицата на ръководна длъжност в лицето, обслужващо кредити, или лица, упълномощени да сключват договори с купувачи на кредити или външни изпълнители. Мерките по ал. 1, т. 1 могат да се прилагат и относно лица, които осъществяват дейност без лиценз, който се изисква по този закон.

(6) С акта, с който се налага принудителна административна мярка, се определя подходящ срок за изпълнението ѝ. Принудителните административни мерки се прилагат до отстраняване на нарушенията.

(7) Мерките по ал. 1 и 2 се прилагат и в случаите на нарушение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2083.

(8) Редът и начинът за назначаване на лицата по ал. 2, т. 2 и изискванията към тях се определят с наредба на Българската народна банка.

Цели и адресати на мерките

Чл. 47. (1) Предприетите от Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите мерки по тази глава трябва да са пропорционални на сериозността на риска, който съдържа дейността по обслужване на вземания по необслужвани кредити, и да имат за цел предотвратяване или преустановяване на опасността за кредитополучателите и предотвратяване и преустановяване на нарушенията на този закон и актовете по прилагането му.

(2) В зависимост от случая мерките по ал. 1 се насочват към:

1. лицето, обслужващо кредити;

2. всяко друго лице, когато това е необходимо за оказване сътрудничество на Българската народна банка за изпълнение на предприетите действия за предотвратяване на рисковете, които съдържа съответната дейност по обслужване на вземания.

Право на възражение

Чл. 48. (1) Преди прилагането на мярката по чл. 46 Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите предоставят възможност на адресата на мярката да представи своите възражения.

(2) Когато поради неотложния характер на наложената мярка адресатът не е имал възможност да направи възражения преди прилагане на мярката, Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите предоставят тази възможност веднага след прилагането ѝ.

Индивидуални административни актове

Чл. 49. (1) Индивидуалните административни актове по този закон се издават от

управителния съвет на Българската народна банка, по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Банково“, а в случаите по чл. 46, ал. 3 от председателя на Комисията за защита на потребителите.

(2) Административните актове на Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите се мотивират и подлежат на незабавно изпълнение.

(3) Административните актове по този закон се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съдът не може да спре изпълнението на акта до окончателното произнасяне по жалбата.

(4) Индивидуалните административни актове по този закон се съобщават на адресатите им чрез връчване срещу подпис или чрез електронна поща или факс, ако страната е посочила такива, или чрез връчване с препоръчано писмо с обратна разписка. Връчването с препоръчано писмо с обратна разписка се извършва на постоянния адрес на лицето, ако то е физическо лице, или по неговото седалище и адрес на управление, ако то е юридическо лице.

(5) Когато административният акт не се връчи по един от посочените в ал. 4 начини, той се смята за връчен с поставянето му на публично достъпно място в сградата на Българската народна банка или на Комисията за защита на потребителите. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ или определени със заповед на председателя на Комисията за защита на потребителите.

(6) При прилагането на принудителни административни и корективни мерки от Българската народна банка, чл. 26 от Административнопроцесуалния кодекс не се прилага.

Глава осма
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Отговорност за нарушения

Чл. 50. (1) Който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и/или на подзаконовите актове по прилагането му, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 2000 до 10 000 лв., а при повторно нарушение – от 10 000 до 20 000 лв.

(2) Ако нарушителят по ал. 1 е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 40 000 лв., а при повторно нарушение - от 40 000 до 60 000 лв.

Имуществени санкции за лица, обслужващи кредити

Чл. 51. (1) На лице, обслужващо кредити, се налага имуществена санкция от Българската народна банка, когато:

1. извършва дейност по обслужване на кредити по този закон без лиценз, в размер от 200 000 лв. до по-голямата сума между 5 000 000 лв. и 5 на сто от общия годишен оборот на лицето по ал. 1 съгласно последния му отчет, одобрен от управителния му орган;

2. допусне едно или повече лица, които не отговарят на изискванията на чл. 8, ал. 8, да бъдат назначени за членове на неговите управителни и/или контролни органи, в размер от 40 000 до 60 000 лв.;

3. не прилага надеждни правила и процедури за управление на дейността съгласно изискванията на чл. 8, ал. 11, т. 3 - 6, които да осигурят спазването на правата на

кредитополучателя, за всяко установено нарушение в размер от 40 000 до 60 000 лв.;

4. не прилага подходяща политика съгласно изискването на чл. 8, ал. 11, т. 7, осигуряваща съответствие с правилата за защита, справедливо и етично третиране на кредитополучателите, които не са потребители, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

5. не поддържа вътрешни процедури за регистриране и разглеждане на жалби от кредитополучатели, които не са потребители, съгласно чл. 8, ал. 11, т. 8 и чл. 41, ал.1-3, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

6. не предостави информация за финансова и статистическа отчетност по чл. 8, ал. 14 в установените срокове, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

7. при извършване на дейност по обслужване на вземания в приемаща държава членка получава и държи средства от кредитополучатели, когато това не е разрешено в приемащата държава членка, в размер от 50 000 до 100 000 лв.;

8. не е уведомило Българската народна банка за промяна в информацията и документите по чл. 12, представени във връзка с издаването на лиценз, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

9. не отговаря на изискванията на чл. 13, в размер от 50 000 до 100 000лв.;

10. нарушава изискванията на чл. 17, в случаите, в които кредитополучателите не са потребители, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

11. договорът за обслужване на вземания, който сключва с купувача на кредити, не отговаря на изискванията на чл. 36, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

12. не съхранява документите по чл. 16, ал. 5 и 6 и по чл. 20 в съответствие с изискванията на този закон и не предоставят на компетентните органи информацията съгласно чл. 16, ал. 4 и 7, за всяко установено нарушение в размер от 5000 до 10 000 лв.;

13. сключва договори за възлагане на дейности на външни изпълнители в нарушение на изискванията на чл. 16, ал. 1 - 3, в размер от 10 000 до 20 000 лв.;

14. не изпълни приложена от Българската народна банка принудителна административна мярка, в размер от 50 000 до 100 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение на лицето по ал. 1 се налага имуществена санкция в двукратен размер на санкцията по ал. 1.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и ал. 2 се прилагат и когато лицето, обслужващо кредити, извършва дейност по обслужване на кредити на територията на приемаща държава членка.

Глоби и имуществени санкции за купувачите на кредити

Чл. 52. (1) На купувач на кредити или когато е приложимо на определения представител по чл. 38 се налага наказание от Българската народна банка глоба в размер от 5000 до 20 000 лв., а когато нарушителят е юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 50 000 лв., когато:

1. нарушава изискванията на чл. 17, в случаите в които кредитополучателите не са потребители;

2. договорът за обслужване на вземания, сключен с лице, обслужващо кредити, не отговаря на изискванията на чл. 36;

3. нарушава изискванията на чл. 35, 37 и 38;

4. не предостави информацията, предвидена в чл. 39.

(2) На купувач на кредити или на определения представител по чл. 38, Българската народна банка налага глоба в размер от 50 000 лв. до по-голямата сума между 200 000 лв. и 10 на сто от стойността на вземанията, за които това задължение не е изпълнено, а когато

нарушителят е юридическо лице - налага имуществена санкция в размер от 200 000 лв. до по-голямата сума между 800 000 лв. или 20 на сто от стойността на вземанията, за което това задължение не е изпълнено, когато лицето:

1. не сключи договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, което да извършва дейности по обслужване на вземания по отношение на придобити вземания по необслужвани кредити, сключени с потребители и извършва дейност по обслужване на вземания по чл. 6, ал. 2, с изключение на случаите по чл.35, ал.2;

2. определеният представител по чл. 38, не сключи договор с кредитна институция или лице, обслужващо кредити, което да извършва дейности по обслужване на вземания, по отношение на придобити вземания по необслужван кредит, сключен с потребители, лица, упражняващи свободни професии или сключен с микро-, малки и средни предприятия (МСП), съгласно определението в чл. 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО и извършва дейност по обслужване на вземания по чл. 6, ал. 2, с изключение на случаите по чл. 38, ал. 5.

(3) При повторно извършено нарушение на лицата по ал. 1 и 2 се налага глоба, съответно имуществена санкция, в двукратен размер на посочения по ал. 1 и 2.

Имуществени санкции за кредитните институции

Чл. 53. (1) На кредитна институция се налага имуществена санкция от Българската народна банка в размер от 4000 до 20 000 лв., когато:

1. извърши нарушение на чл. 18, в случаите, когато е определена от купувач на кредити, да извършва дейности по обслужване на вземания по кредити, когато кредитополучателите не са потребители;

2. не предоставя на купувач на кредити необходимата информация относно прехвърляните вземания, включително наличието и видовете обезпечения съгласно чл. 31, ал. 2-4;

3. не предоставя информация на Българската народна банка съгласно изискванията на чл. 31, ал. 5-7.

(2) При повторно извършено нарушение на лицето по ал. 1 се налага имуществена санкция в двукратен размер на посочения по ал. 1.

Глоби и имуществени санкции за външните изпълнители

Чл. 54. (1) На външен изпълнител, определен да извършва дейности по обслужване на вземания, се налага глоба от Българската народна банка в размер от 2000 до 10 000 лв., а когато нарушителят е юридическо лице имуществена санкция в размер от 5000 до 20 000 лв., когато извърши тежко или системно нарушение на изискванията на този закон и актовете по прилагането му.

(2) При повторно извършено нарушение на лицето по ал. 1 се налага глоба, съответно имуществената санкция, в двукратен размер на посочения по ал. 1.

Глоби и имуществени санкции за органите на управление

Чл. 55. Българската народна банка може да налага предвидените в тази глава наказания и спрямо членове на органите за управление и контрол на лицето, извършило нарушение.

Глоби и имуществени санкции, налагани от Комисията за защита на

потребителите

Чл. 56. (1) Комисията за защита на потребителите налага имуществена санкция на лице, обслужващо кредити, когато:

1. не прилага подходяща политика съгласно изискването на чл. 8, ал. 11, т. 7, осигуряваща съответствие с правилата за защита, справедливо и етично третиране на потребителите, в размер от 20 000 до 40 000 лв.;

2. не поддържа вътрешни процедури за регистриране и разглеждане на жалби от потребители, съгласно чл. 8, ал. 11, т. 8 в размер от 20 000 до 40 000 лв.

(2) Комисията за защита на потребителите налага глоба или имуществена санкция на лице, обслужващо кредити, купувач на кредити, представител, в случаите на чл. 38, на външен изпълнител и кредитни институции, относно защита на потребителите, при нарушение на изискванията на чл. 17-19, чл. 24, чл. 27, чл. 28, чл. 35, ал. 4, чл. 38, ал. 3, чл. 41 ал. 1-3, в размер от 2000 до 10 000 лв., а когато нарушителят е юридическо лице имуществена санкция в размер от 5000 до 20 000 лв.

Ръководни принципи при определяне на санкции

Чл. 57. (1) При упражняване на своето правомощие за налагане на санкции и глоби Българската народна банка и Комисията за защита на потребителите се ръководят от принципите на ефективност и пропорционалност чрез отразяване на сериозността на нарушенията с цел постигане на възпиращ ефект.

(2) При определяне на вида и размера на административните наказания, както и за оценка на принципа за пропорционалност се вземат предвид:

1. тежестта и продължителността на нарушението;

2. до каква степен лицето, извършило нарушение по този закон и актовете по прилагането му е отговорно за нарушението;

3. финансовото състояние на лицето, извършило нарушение по този закон и актовете по прилагането му, включително годишния оборот ако нарушителят е юридическото лице или годишния доход, ако нарушителят е физическо лице;

4. значимостта на постигнатия благоприятен финансов резултат от лицето, извършило нарушение по този закон и актовете по прилагането му, доколкото този резултат е определяем;

5. загубите, понесени от трети лица в резултат на нарушението, доколкото могат да бъдат определяеми;

6. доколко отговорното за нарушението лице, оказва съдействие на компетентните органи;

7. предишни нарушения на лицето, отговорно за тях по този закон и актовете по прилагането му;

8. действителните или потенциалните системни последици от нарушението.

9. други обстоятелства относно лицето, извършило нарушението по този закон и актовете по прилагането му, които могат да обосноват увеличаване или намаляване на санкцията.

Издаване и обжалване на наказателни постановления

Чл. 58. (1) Актовете за установяване на нарушения на изискванията на този закон и актовете по прилагането му, се съставят от оправомощени от подуправителя на Българската народна банка, ръководещ управление "Банково" лица или от оправомощени от

председателя на Комисията за защита на потребителите лица, в срок 6 месеца от деня, в който нарушителят е открит, но не по-късно от 5 години от извършването на нарушението.

(2) Наказателните постановления се издават от подуправителя на Българската народна банка, ръководещ управление "Банково", председателя на Комисията за защита на потребителите или от оправомощени от тях длъжностни лица.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Лихва при неизпълнение

Чл. 59. Лице, което в срок един месец от влизането в сила на наказателно постановление не плати наложената му имуществена санкция, дължи лихва в размер на законната лихва за периода от датата, следваща датата на изтичането на едномесечния срок, до датата на плащането.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) По смисъла на този закон:

1. „Външен изпълнител“ е трето лице, на което лице, обслужващо кредити, е възложило изпълнението на някоя от дейностите по обслужване на вземания.

2. „Грубо нарушение“ е нарушение на императивните разпоредби в този закон, свързаните с него актове, както и на глава четвърта, раздел „трети“ от Закона за защита на потребителите.

3. „Договор за кредит“ е договор, първоначално предоставен, изменен или заменен от кредитна институция, която предоставя кредит под формата на заем, разсрочено плащане или друга форма на финансиране.

4. „Договор за обслужване на вземания“ е писмен договор, сключен между купувач на кредит и лице, обслужващо кредити, относно услугите, които лицето, обслужващо кредити, ще предоставя от името на купувача на кредити.

5. „Държава членка“ е държава, която е членка на Европейския съюз, или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство.

6. „Държава членка по произход“ е:

а) по отношение на лицата, обслужващи кредити - държавата членка, в която се намират седалището и адреса на управление на лицето, обслужващо кредити, а когато съгласно съответното национално законодателство то няма седалище – държавата членка, в която се намира неговото централно управление;

б) по отношение на купувача на кредит – държавата членка, в която е постоянният адрес на купувача на кредити или неговия представител - когато те са физически лица, или държавата членка, в която са седалището и адресът на управление на купувача на кредити или неговия представител – когато те са юридически лица.

7. „Защита на потребителите“ е всички контролни мерки и действия по защита на потребителите, спрямо установените функции на Комисията за защита на потребителите в действащото законодателство.

8. „Корективни мерки“ са инструкции и указания по отношение на дейността на лице, обслужващо кредити.

9. „Кредитна институция“ е институция по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

10. „Кредитополучател“ е физическо или юридическо лице, което е сключило договор за кредит с кредитна институция, включително нейния универсален или частен правоприемник.

11. „Кредитор“ е кредитна институция, която предоставя кредити, или купувач на кредит.

12. „Маловажен случай“ е маловажен случай по смисъла на Закона за административните нарушения и наказания.

13. „Необслужван кредит“ е договор за кредит, който се класифицира като необслужвана експозиция в съответствие с чл. 47а от Регламент (ЕС) № 575/2013.

14. „Повторно нарушение“ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

15. „Потребител“ е физическо лице, което при договори за кредит, попадащи в приложното поле на настоящия закон, действа извън рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност.

16. „Приемаща държава членка“ е държава членка, различна от държавата членка по произход, в която лицето, обслужващо кредити, има клон или извършва дейности по обслужване на вземания, и в която кредитополучателят има обичайно пребиваване или в която се намира неговото седалище или, ако няма седалище съгласно националното му право - държавата членка, в която се намира централното му управление.

17. „Системни нарушения“ са три или повече административни нарушения на този закон и/или на актовете по прилагането му, извършени в продължение на една година, или три и повече административни нарушения от един и същ вид, извършени в продължение на три последователни години.

§ 2. Законът въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 г. относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС (ОВ, L 438 от 8 декември 2021 г.).

§ 3. В случаите когато алтернативен инвестиционен фонд по смисъла на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, дружество със специална инвестиционна цел, както и дружество за секюритизация по смисъла на Закона за дружествата със специална инвестиционна цел и за дружествата за секюритизация, придобиват вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция, в рамките на своята търговска дейност, за тях се прилагат разпоредбите на този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон лицата, които извършват една или повече от дейностите, посочени в чл. 6, ал. 2, могат да продължат да извършват тези дейности без издаден лиценз.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон купувачите на кредити, определените по чл. 38 представители и кредитните институции са длъжни да приведат дейността си в съответствие с този закон и актовете по прилагането му и да представят в Българската народна банка информация за придобитите, съответно прехвърлени вземания по необслужвани кредити и договорите, сключени с лица, обслужващи кредити.

§ 5. (1) Дружествата със специална инвестиционна цел, инвестиращи във вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция, могат да продължат да извършват дейностите по обслужване на придобитите вземания в срок до шест месеца от влизането в сила на този закон.

(2) Параграф 4, ал. 2 се прилага съответно за дружествата по ал. 1.

§ 6. Управителният съвет на Българската народна банка приема подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон в 5-месечен срок от влизането му в сила.

§ 7. Образците за данни по член 34, ал. 1 се използват за сделки, свързани с кредити, отпуснати на или след 1 юли 2018 г., които са класифицирани като необслужвани след 28 декември 2021 г. За кредити, отпуснати между 1 юли 2018 г. и датата на влизане в сила на Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2083, кредитните институции попълват образеца за данни с информацията, с която разполагат.

§ 8. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г. и бр. 65, 66, 84 и 85 от 2023 г.) в чл. 3а ал. 1 се изменя така:

„Чл. 3а. (1) За извършване по занятие на дейност по финансов лизинг, гаранционни сделки, придобиване на вземания по кредити или дейност, представляваща друга форма на финансиране (факторинг, форфетинг и други) във връзка с кредити, извън такива, които попадат в приложното поле на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити, придобиване на дялови участия в кредитни и финансови институции и отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, е необходимо лицето да бъде вписано в публичен регистър на БНБ, ако една или повече от тези дейности е съществена за него. Критериите за определяне на съществена дейност се определят с наредба на БНБ.“

§ 9. В Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 46 от 1997 г.; изм., бр. 49 и 153 от 1998 г., бр. 20 и 54 от 1999 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 10 и 39 от 2005 г., бр. 37, 59 и 108 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г., бр. 24, 42 и 44 от 2009 г., бр. 97 и 101 от 2010 г., бр. 48 и 62 от 2015 г., бр. 51 и 59 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 20 и 106 от 2018 г., бр. 37 и 83 от 2019 г., бр. 13 и 14 от 2020 г., бр. 12 от 2021 г., бр. 25 и 104 от 2022 г. и бр. 84 от 2023 г.) в чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 21:

„21. издава, отказва издаване на лиценз на лица, обслужващи кредити, при условия и по ред, определени със Закона за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити, и прилага предвидените в него принудителни административни мерки .“

2. Досегашната т. 21 става т. 22“.

§ 10. В Закона за потребителския кредит (обн., ДВ, бр. 18 от 2010 г.; изм., бр. 58 от 2010 г., бр. 91 от 2012 г., бр. 30 от 2013 г., бр. 35 и 61 от 2014 г., бр. 14 и 57 от 2015 г., бр. 59 от 2016 г., бр. 20 и 51 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г. и бр. 104 от 2020 г.) се правят следните допълнения:

1. Създава се чл. 14а:

„Чл. 14а. Преди условията на договора за кредит да бъдат променени, кредиторът предоставя на потребителя на хартиен или на друг траен носител нов погасителен план, отразяващ промяната, както и следната информация:

1. ясно описание на предложените промени и, когато е приложимо, на необходимостта от съгласие на потребителя, или на промените, направени по силата на закона;

2. сроковете за прилагането на промените, посочени в т. 1;

3. начините за подаване на жалба или възражение от потребителите във връзка с промените, посочени в т. 1;

4. срока за подаване на жалба или възражение;

5. наименование и адрес на компетентния орган, до който потребителят може да подаде жалба.”

2. В глава единадесета се създава чл. 32а:

„Чл. 32а. (1) Кредиторите приемат и прилагат правила, политики и процедури за работа с потребители със затруднения при погасяване на кредити, които включват и ранни показатели, че е възможно потребителят да изпадне в затруднение при погасяване на кредита.

(2) Когато кредитор установи, че потребител има затруднения при погасяване на кредита, той предприема своевременно действия да се свърже с потребителя, поръчителя и солидарния длъжник и да установи характера на затрудненията.

(3) Кредиторът предоставя на потребителя, поръчителя и солидарния длъжник своевременно информация за:

1. броя на плащанията, които са просрочени или частично погасени, и общия размер на просрочената сума;

2. общия размер на непогасената част от общата сума, дължима от потребителя;

3. размера на обезщетението за забава за просрочените плащания;

4. последиците за потребителя при просрочие на вноските.

(4) Преди пристъпване към принудително изпълнение, кредиторите прилагат в разумен срок, когато е целесъобразно, мерки за преструктуриране. Такива мерки за преструктуриране вземат предвид, наред с други елементи, положението на потребителя и могат да се състоят и от:

1. пълно или частично рефинансиране на договора за кредит.

2. промяна на съществуващите условия на договора за кредит, което може да включва, наред с другото:

а) удължаване на срока на договора за кредит;

б) промяна на вида на договора за кредит;

в) разсрочване на плащането на всички или на част от вноските за погасяване за даден период;

г) промяна на лихвения процент;

д) предлагане на гратисен период;

е) частични плащания;

ж) конвертиране на валута;

з) частично опрощаване и консолидиране на дълга.“

3. В чл. 45, ал. 1 след думите „чл. 11,“ се добавя „чл. 14а,“ и след думите „чл. 29, ал. 1,“ се добавя „чл. 32а,“.

§ 11. В Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (обн., ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм., бр. 97 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 20 и 51 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г. и бр. 65 и 85 от 2023 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 28 ал. 6 се отменя.

2. В глава шеста се създава чл. 28а:

„Чл. 28а. Преди условията на договора за кредит да бъдат променени, кредиторът предоставя на потребителя на хартиен или на друг траен носител нов погасителен план, отразяващ промяната, както и следната информация:

1. ясно описание на предложените промени и когато е приложимо, необходимостта от съгласие на потребителя, или за промените, направени по силата на закона;

2. сроковете за прилагането на промените, посочени в т. 1;

3. начините за подаване на жалба или възражение от потребителите във връзка с промените, посочени в т. 1;

4. срока за подаване на жалба или възражение;

5. наименование и адрес на компетентния орган, до който потребителят може да подаде жалба.”

3. В чл. 46:

а) в ал. 1 след думата „правила“ се поставя запетая и се добавя „политики и процедури“;

б) алинея 4 се изменя така:

„(4) Преди пристъпване към принудително изпълнение, кредиторите прилагат в разумен срок, когато е целесъобразно, мерки за преструктуриране. Такива мерки за преструктуриране вземат предвид, наред с други елементи, положението на потребителя и могат да се състоят и от:

1. пълно или частично рефинансиране на договора за кредит;

2. промяна на съществуващите условия на договора за кредит, което може да включва, наред с другото:

а) удължаване на срока на договора за кредит;

б) промяна на вида на договора за кредит;

в) разсрочване на плащането на всички или на част от вноските за погасяване за даден период;

г) промяна на лихвения процент;

д) предлагане на гратисен период;

е) частични плащания;

ж) конвертиране на валута;

з) частично опрощаване и консолидиране на дълга.”

4. В чл. 69:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

„(2) Българската народна банка може да дава препоръки във връзка с дейността по предоставяне на кредити на потребители с оглед осигуряване спазването на изискванията по глава пета и чл. 47 - 49 от закона.“

5. В чл. 71 след думите „установи, че“ се добавя „кредитор с действие или бездействие нарушава чл. 13 - 19, 47 - 49, както и че“.

6. В чл. 83 се създава ал. 4:

„(4) Българската народна банка може да публикува на официалната си интернет страница информация за издадените от нея наказателни постановления, влезли в сила, с които са наложени наказания за нарушения на закона и на актовете по прилагането му, включително за нарушението, нарушителя и размера на санкцията.“

5. В чл. 80, ал. 1 думите „и 69“ се заменят с „ и чл. 69, ал. 1“.

§ 12. В Закона за дружествата със специална инвестиционна цел и за дружествата за секюритизация (обн., ДВ, бр. 21 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 25 и 51 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 27 се създава ал. 14:

„(14) Дружеството със специална инвестиционна цел, инвестиращо във вземания по необслужвани кредити, предоставени на потребители от кредитна институция, не може да осъществява пряко дейностите по обслужване на вземания. В тези случаи се прилага Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити.“

2. Създава се чл. 53а:

„Дейности по обслужване на вземания

Чл. 53а. Дружеството за секюритизация не може да осъществява пряко дейностите по обслужване на вземания по необслужвани кредити, предоставени на потребители от кредитна институция. В тези случаи се прилага Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити.“

§ 13. В Закона за мерките срещу изпирането на пари (обн., ДВ, бр. 27 от 2018 г.; изм., бр. 94 от 2018 г., бр. 17, 34, 37, 42 и 94 от 2019 г., бр. 18 и 69 от 2020 г., бр. 7, 17 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 32 от 2022 г. и бр. 60, 82 и 84 от 2023 г.) в чл. 4 се създават т. 41 и 42:

„41. лицата, обслужващи кредити, по смисъла на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити;

42. купувачите на кредити по смисъла на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити.“

§ 14. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г., попр., бр. 59 от 2003 г., изм. и доп., бр. 107 от 2003 г., бр. 39 и 52 от 2004 г., бр. 31 и 87 от 2005 г., бр. 24, 38 и 59 от 2006 г., бр. 11 и 41 от 2007 г., бр. 16 от 2008 г., бр. 23, 36, 44 и 87 от 2009 г., бр. 25, 59, 73 и 77 от 2010 г., бр. 39 и 92 от 2011 г., бр. 26, 53 и 82 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 47 и 57 от 2015 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 15, 77 и 101 от 2018 г., бр. 17, 24, 83 и 101 от 2019 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г. и бр. 8 и 80 от 2023 г.) в приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2, в т. 1 думите „както и“ се заличават, а след думата „системи“ се поставя

запетая и се добавя „както и дейност по обслужване на вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция“.